

Broj: 03-02-3-18-1402-4/25
Istočno Sarajevo, 1.12.2025. godine

INTERNA PRAVILA ZA STANDARDIZACIJU - Dio 2: Vrste dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije i njihovo označavanje

SADRŽAJ

Predgovor	3
1 Područje primjene	3
2 Termini i definicije	3
3 Vrste i označavanje dokumenata dostupnih javnosti	6
3.1 Vrste dokumenata	6
3.2 Označavanje dokumenata dostupnih javnosti.....	6
3.3 Stepeni usklađenosti	11
Bibliografija	15

Predgovor

Interna pravila za standardizaciju (IPS) Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine usklađena su s principima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju te Kodeksom dobre prakse za standardizaciju Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

Interna pravila za standardizaciju (IPS) prvenstveno su namijenjena za upotrebu zaposlenicima Instituta i tehničkim komitetima, a posebno predsjednicima i tehničkim sekretarima tehničkih komiteta te svima koji su uključeni u izradu nacrt standarda i nacrt drugih standardizacijskih dokumenata Instituta dostupnih javnosti.

Pravila rada bosanskohercegovačke standardizacije pod zajedničkim nazivom Interna pravila za standardizaciju sastoje se od sljedećih dijelova:

Dio 1: Osnivanje i rad stručnih tijela Instituta

Dio 2: Vrste dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije i njihovo označavanje

Dio 3: Razvoj i donošenje bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata

Dio 4: Struktura i oblikovanje bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata dostupnih javnosti

Dio 5: Učestvovanje u radu tehničkih radnih tijela međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju

Svaki od navedenih dijelova Internih pravila za standardizaciju objavljen je kao zaseban dokument i svakom je dijelu dodijeljena jedinstvena slovna oznaka (IPS).

Korisnici su odgovorni za ispravnu primjenu tih pravila.

Ovo je prvo izdanje ovog dijela Internih pravila za standardizaciju, IPS 2, koje zamjenjuje BAS U 8.5-01 i BAS U 8.5-04 iz 2016. godine.

1 Područje primjene

IPS 2 određuje vrste, stepene identičnosti i načine označavanja dokumenata dostupnih javnosti Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine, a koji su rezultat standardizacijskih projekata Instituta.

2 Termini i definicije

Za potrebe ovog dijela Internih pravila primjenjuju se termini i definicije navedeni u standardu BAS EN 45020:2009 te sljedeći termini i definicije:

2.1 program standarda

plan rada tijela za standardizaciju s popisom tekućih zadataka iz standardizacije

[BAS EN 45020:2009, definicija 9.1]

2.2 projekt standarda

pojedinačni radni zadatak u sklopu programa standarda

[BAS EN 45020:2009, definicija 9.1.1]

2.3 normativni dokument

normativni dokument koji utvrđuje pravila, smjernice ili karakteristike za aktivnosti ili njihove rezultate

NAPOMENA 1 Izraz „normativni dokument” je osnovni pojam koji obuhvata dokumente kao što su standardi, tehničke specifikacije, kodeks dobre prakse i propisi.

NAPOMENA 2 „Dokumentom” se smatra svaki medij na kojem je, odnosno u kojem je zapisana određena informacija.

NAPOMENA 3 Termini za različite vrste normativnih dokumenata određeni su tako da obuhvataju dokument i njegov sadržaj kao jedinstvenu cjelinu.

[BAS EN 45020:2009, definicija 3.1]

2.4 osnovni standard

osnovni standard kojim se pokriva široko područje ili koji sadrži opće odredbe za pojedino područje
NAPOMENA Osnovni standard može služiti kao standard za direktnu primjenu ili kao osnova za druge standarde.

[BAS EN 45020:2009, definicija 5.1]

2.5 evropski standard (EN)

standard koji je prihvatio CEN i/ili CENELEC i koji nosi sa sobom obavezu primjene kao identični nacionalni standard i povlačenja konfliktnih nacionalnih standarda

NAPOMENA uz termin: „Harmonizirani – usklađeni standard” je izraz koji se koristi u Uredbi (EU) br. 1025/2012 Evropskog parlamenta i Vijeća, što znači da je evropski standard usvojen na osnovu zahtjeva koji je dala Komisija za primjenu usklađenog zakonodavstva Unije.

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.4]

2.6 harmonizirani dokument (HD)

CENELEC standard koji se obavezno mora primijeniti na nacionalnom nivou, javnim objavljivanjem broja i naslova HD-a i povlačenjem svi konfliktnih nacionalnih standarda

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.8]

2.7 nacionalni standard

standard dostupan javnosti, koji je usvojilo neko nacionalno tijelo za standarde

[BAS EN 45020:2009, definicija 3.2.1.3]

2.8 državni standard Bosne i Hercegovine (BAS)

standard dostupan javnosti, koji je usvojilo državno tijelo za standarde Bosne i Hercegovine

[Zakon o standardizaciji Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH”, broj 19/01, član 2. , tačka 1. o)]

2.9 državni standard nacionalni standard

standard dostupan javnosti, koji je usvojilo državno tijelo za standarde

NAPOMENA Termin „državni standard” i definicija preuzeti su iz Zakona o standardizaciji BiH (Član 2., „Službeni glasnik BiH”, broj 19/01), a ekvivalentni su terminu „nacionalni standard” koji se koristi u svim dokumentima međunarodne ili evropske standardizacije i kao takav preuzet je u BAS EN 45020:2009.

2.10 predstandard

dokument dostupan javnosti, koji je privremeno usvojilo tijelo za standardizaciju kako bi se njegovom primjenom steklo potrebno iskustvo za izradu standarda

[BAS EN 45020:2009, definicija 3.3]

2.11 konfliktni nacionalni standard

nacionalni standard koji se odnosi na isto područje primjene kao EN (i HD za CENELEC) i koji sadrži zahtjeve suprotne zahtjevima EN-a (i HD za CENELEC)

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.12]

2.12 tehnička specifikacija

dokument u kojem se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti neki proizvod, proces ili usluga

NAPOMENA 1 Kad god je moguće, tehnička specifikacija treba ukazati na procedure pomoću kojih se može odrediti jesu li ispunjeni određeni zahtjevi.

NAPOMENA 2 Tehnička specifikacija može biti standard, dio standarda ili poseban dokument nezavisan od standarda.

[BAS EN 45020:2009, definicija 3.4]

2.13 bosanskohercegovačka tehnička specifikacija (BAS TS)

dokument Instituta dostupan javnosti u kojem se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti neki proizvod, proces ili usluga

NAPOMENA Tehnička specifikacija je dokument koji sadrži normativne elemente, ali nije postignut konsenzus da se njegov sadržaj objavi kao standard.

2.14 tehnički izvještaj (TR)

dokument koji su objavili ISO i/ili IEC, CEN i/ili CENELEC, koji sadrži informativni materijal koji nije prikladan da bude objavljen kao međunarodni/evropski standard ili tehnička specifikacija

(ISO/IEC Directives – Part 2:2023, 3.1.8, prilagođeno; CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 2:2025, 2.6, prilagođeno)

2.15 bosanskohercegovački tehnički izvještaj (BAS TR)

informativni dokument Instituta koji nije prikladan za objavu kao bosanskohercegovački standard ili bosanskohercegovačka tehnička specifikacija

2.16 amandman

promjena, dodavanje ili izostavljanje određenih dijelova iz sadržaja nekog normativnog dokumenta

2.17 korekcija

uklanjanje štamparskih, jezičkih i sličnih pogrešaka iz objavljenog teksta nekog normativnog dokumenta

2.18 vodič

uputstvo

dokument koji daje pravila, orijentaciju, savjete i preporuke u vezi sa standardizacijom

2.19 BAS uputstvo

dokument Instituta dostupan javnosti koji daje smjernice, savjete ili preporuke za principe standardizacije i politiku te smjernice za stručnjake koji izrađuju standarde

2.20 posebni nacionalni uslov

nacionalna karakteristika ili praksa koja se ne može promijeniti čak ni u dužem periodu, npr. zbog klimatskih uslova, uslova za uzemljenje električnih uređaja

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.14]

2.21 A-odstupanje

modifikacija, dodavanje ili brisanje iz sadržaja EN-a (i HD-a za CENELEC) odražava nacionalnu situaciju prouzročenu propisima čija je izmjena zasad izvan nadležnosti nacionalnog člana CEN-a i/ili CENELEC-a

NAPOMENA uz termin: Kada su standardi obuhvaćeni direktivama ili uredbama EZ-a, stav Komisije Evropskih zajednica (OJ br. C 59, 1982-03-09) jeste da važenje odluke Suda pravde u slučaju 815-79 Cremonini/Vrankovich (Izvještaji Evropskog suda 1980, str. 3583) o usklađenosti s A-odstupanjima više nije obavezno i da slobodan protok proizvoda usklađenih s takvim standardom ne treba da se ograniči unutar EZ-a, izuzev u slučaju postupka zaštite koji se predviđa odgovarajućom direktivom ili uredbom.

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.15]

2.22 zajednička modifikacija

promjena, dopuna ili brisanje iz sadržaja izvornog dokumenta koji je odobrio CEN i/ili CENELEC i koji je stoga postao dio EN-a (i HD-a za CENELEC)

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.13]

2.23 tehničko odstupanje

(od međunarodnog standarda u regionalnom ili nacionalnom standardu) bilo koja razlika između tehničkog sadržaja međunarodnog standarda i tehničkog sadržaja regionalnog i nacionalnog standarda

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, definicija 3.8]

2.24 uređivačke izmjene

(međunarodnog standarda u regionalnom ili nacionalnom standardu) bilo koja dopuštena promjena koja ne mijenja tehnički sadržaj standarda

NAPOMENA Dozvoljene uređivačke izmjene date su u tački 3.3.2.1.

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, definicija 3.7]

2.25 izmjena u načinu izražavanja

zamjena jedne riječi ili fraze u regionalnom ili nacionalnom standardu sinonimima, kako bi se odslikao jezik regije ili zemlje koja preuzima ovaj međunarodni standard, kad se preuzima međunarodni standard na jednom od službenih jezika

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, definicija 3.9]

2.26 dokument za tumačenje (IS)

dokument koji daje tumačenje dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije

2.27 nacionalni dodatak (NA)

nacionalni dokument ili dio standarda koji može sadržavati obavijesti i uputstva za primjenu standarda

3 Vrste i označavanje dokumenata dostupnih javnosti

3.1 Vrste dokumenata

Izvori za standardizacijski rad u Bosni i Hercegovini su međunarodni i evropski projekti, projekti standardizacijskih tijela drugih zemalja te izvorni dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije.

U Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine izrađuju se i objavljuju sljedeće vrste dokumenata dostupnih javnosti:

- bosanskohercegovački standard, BAS
- bosanskohercegovačka tehnička specifikacija, BAS TS
- bosanskohercegovački tehnički izvještaj, BAS TR
- amandman, A
- nacionalni dodatak, NA
- korekcija, Cor
- BAS uputstvo.

Dokumenti koje objavljuje Institut mogu biti izvorni dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije i dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije koji nastaju preuzimanjem međunarodnih, evropskih i dokumenata standardizacijskih tijela drugih zemalja.

Institut objavljuje i druge vrste dokumenata čiji se sadržaj odnosi na standardizacijski rad, npr. letke, brošure, kataloge itd.

3.2 Označavanje dokumenata dostupnih javnosti

3.2.1 Referentna oznaka

Referentna oznaka izvornog dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije sastavljena je od slovne i brojčane oznake i godine objave tog dokumenta razdvojene dvotačkom (vidjeti tabelu 1).

Referentna oznaka dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije nastalog preuzimanjem međunarodnog, evropskog ili standardizacijskog dokumenta tijela drugih zemalja sastavljena je od slovne oznake dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije i slovne i brojčane oznake preuzetog dokumenta, te godine objave dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije razdvojene dvotačkom (vidjeti tabelu 2).

Institut može objaviti amandman, korekciju samo za bosanskohercegovački standard. Oznaka amandmana na bosanskohercegovački standard ili korekcija bosanskohercegovačkog standarda sastoji se od referentne oznake bosanskohercegovačkog standarda na koju se odnosi, oznake amandmana ili korekcije,

odvojene kosom crtom te godine objave tog amandmana ili korekcije i razdvojene dvotačkom (vidjeti tabele 1 i 2).

Referentna oznaka dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije može se dopuniti dvoslovnom oznakom jezika na kojem je tekst objavljen. Oznaka jezika odvojena je od referentne oznake dokumenta jednim razmakom i ispisuje se malim slovima i smještena je između zagrada, a kod navođenja više jezika oznake se razdvajaju zarezom.

PRIMJER

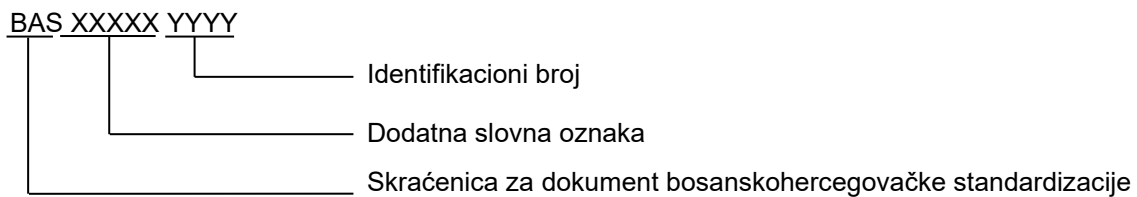
Referentna oznaka bosanskohercegovačkog standarda nastalog preuzimanjem, metodom prijevoda, međunarodnog standarda, publiciranog 2011. godine kao četverojezično izdanje (na bosanskom i engleskom, francuskom i ruskom jeziku):

BAS ISO 1891:2011 (bs, en, fr, ru).

3.2.2 Označavanje izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije

Izvorni dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije izrađuju se samo ako za određeni predmet standardizacije ne postoje međunarodni ili evropski normativni dokumenti ili dokumenti standardizacijskih tijela drugih zemalja, a postoji potreba da se taj predmet standardizacije definira normativnim dokumentom.

Oznaka izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije može se shematski prikazati:

Način označavanja izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije prema njihovoj vrsti dat je u tabeli 1.

Tabela 1 – Oznake izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije

Br.	Vrsta	Slovna oznaka	Referentna oznaka	Objašnjenje	Primjer
1	Bosanskohercegovački standard	BAS	BAS BBBB:gggg	Oznaka se sastoji od slova i brojki u nizu od 1001 naviše bez obzira na vrstu dokumenta	BAS 1049:2023
2	Bosanskohercegovačka tehnička specifikacija	BAS TS	BAS TS BBBB:gggg		BAS TS 1037:2012
3	Bosanskohercegovački tehnički izvještaj	BAS TI	BAS TI BBBB:gggg		BAS TI 1042:2010
4	Bosanskohercegovačko uputstvo	BAS UPUTSTVO	BAS UPUTSTVO BBBB:gggg	Oznaka se sastoji od slova i brojki u nizu od 1 do 100	BAS UPUTSTVO 14:2013
5	Amandman	A	BAS BBBB/An:gggg	Standard može imati najviše 2 amandmana	BAS 1037/A1:2009
6	Nacionalni dodatak	NA	BAS BBBB/NA:gggg	Nacionalni dodatak objavljen kao zaseban dokument	BAS EN 1997-2/NA:2022
7	Korekcija	Cor	BAS BBBB/Cor:gggg	Standard može imati najviše 2 korekcije	BAS 1025/Cor1:2006
8	Prednacrt bosanskohercegovačkog standarda	pnBAS	pnBAS BBBB:gggg	Ispred oznake dodaju se mala slova pn	pnBAS 1056:2017
9	Nacrt bosanskohercegovačkog standarda	nsBAS	nsBAS BBBB:gggg	Ispred oznake dodaju se mala slova ns	nsBAS 1072:2018
10	Konačni nacrt bosanskohercegovačkog standarda	knsBAS	knsBAS BBBB:gggg	Ispred oznake dodaju se mala slova <i>kns</i>	knsBAS 1057:2023
<p>NAPOMENA 1 Akronim BAS se sastoji od dvoslovne oznake za državu Bosnu i Hercegovinu (BA), koja je utvrđena međunarodnim standardom ISO 3166-1 i početnog slova riječi standard (S).</p> <p>NAPOMENA 2 Brojčana oznaka izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije bilo koje vrste počinje brojem 1001.</p> <p>Legenda: BBBB = brojčani dio oznake gggg = godina izdanja n = broj amandmana ili korekcije</p>					

3.2.3 Označavanje dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije nastalih preuzimanjem međunarodnih/evropskih dokumenata

Institut za standardizaciju BiH prihvata kao dokumente bosanskohercegovačke standardizacije sljedeće vrste međunarodnih i evropskih dokumenata:

- standard (IEC, ISO, EN, ETS)
- harmonizirani dokument (HD)
- predstandard (ENV)
- tehnička specifikacija (TS)
- javno dostupna specifikacija (PAS)
- tehnički izvještaj (TR)
- vodič (*Guide*)
- amandman
- korekcija

Standardi međunarodnih organizacija za standardizaciju ili standardizacijskih tijela drugih zemalja prihvataju se kao identični ili modificirani bosanskohercegovački standardi.

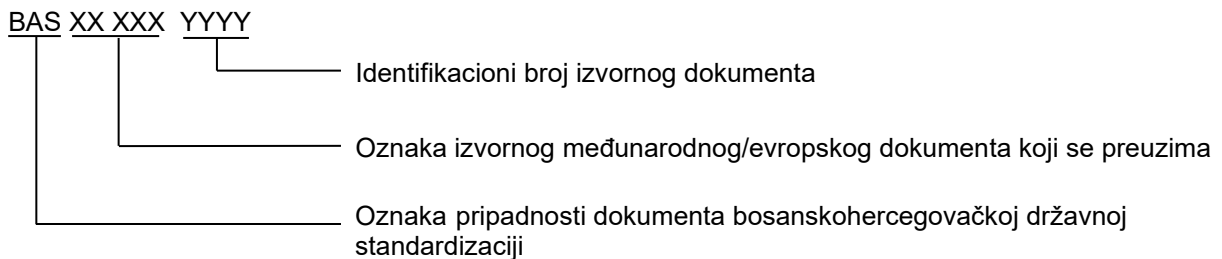
Standardi i harmonizirani dokumenti (HD) evropskih organizacija za standardizaciju prihvataju se samo kao identični bosanskohercegovački standardi.

Međunarodni/evropski standardizacijski dokumenti mogu se prihvatiti kao identični ili modificirani dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije.

Normativni dokumenti standardizacijskih tijela drugih zemalja, kao npr. ASTM, mogu se prihvatiti kao identični dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije.

Druge vrste međunarodnih i evropskih te dokumenata standardizacijskih tijela drugih zemalja mogu se prihvatati kao dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije uz poseban postupak ocjenjivanja koji provode odgovarajuća stručna tijela Instituta.

Oznaka dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije nastalih prihvatanjem međunarodnih/evropskih dokumenata može se shematski prikazati:

Način označavanja dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije nastalih prihvatanjem međunarodnih/evropskih dokumenata prema njihovoj vrsti dat je u tabeli 2.

Tabela 2 – Označavanje dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije koji je identični prihvaćeni međunarodni/evropski dokument iste vrste

Br.	Vrsta dokumenta	Referentna oznaka izvornog dokumenta	Referentna oznaka bosanskohercegovačkog dokumenta	Primjer
1.	Standard	EN BBBB:yyyy	BAS EN BBBB:gggg	BAS EN 1990:2014
		ISO BBBB:yyyy	BAS ISO BBBB:gggg	BAS ISO 10762:2016
		IEC BBBB:yyyy	BAS IEC BBBB:gggg	BAS IEC 60050-826:2016
		ETS BBBB:yyyy	BAS ETS BBBB:gggg	BAS ETS 300381:2011
2.	Harmonizirani dokument ¹	HD BBBB:yyyy	BAS HD BBBB:gggg	BAS HD 123.6 S2:2014
3.	Predstandard ²	ENV BBBB:yyyy	BAS ENV BBBB:gggg	BAS ENV 717-3:2003
4.	Tehnička specifikacija ³	OST/TS BBBB:yyyy	BAS OST/TS BBBB:gggg	BAS IEC/TS 60815-3:2016
5.	Javno dostupna specifikacija ⁴	OST/PAS BBBB:yyyy	BAS OST/PAS BBBB:gggg	BAS IEC/PAS 62515:2011
6.	Tehnički izvještaj ⁵	OST/TR BBBB:yyyy	BAS OST/TR BBBB:gggg	BAS ISO/TR 12910:2013
		CR BBBB:yyyy	BAS CR BBBB:gggg	BAS CR 12349:2012
7.	Vodič	OST Guide BBBB:yyyy	BAS OST Guide BBBB:gggg	BAS ISO Guide 27:2007
8.	Amandman koji se prihvata kao poseban dokument	EN BBBB:yyyy/An:yyyy	BAS EN BBBB/An:gggg	BAS EN 12340/A2:2012
		ISO BBBB:yyyy/Amdn:yyyy	BAS ISO BBBB/An:gggg	BAS ISO 10317/A1:2014
		IEC BBBB:yyyy/amn:yyyy	BAS IEC BBBB/An:gggg	BAS IEC 60122-2-1/A1:2010
9.	Korekcija koja se objavljuje kao poseban dokument	EN BBBB:yyyy/AC:yyyy	BAS EN BBBB/Corn:gggg	BAS EN 10324/Cor1:2010
		ISO BBBB:yyyy/Cor n:yyyy	BAS ISO BBBB/Corn:gggg	BAS ISO 10262/Cor1:2013
		IEC BBBB:yyyy/Corr.n:yyyy	BAS IEC BBBB/Corn:gggg	BAS IEC 60994/Cor1:2012
10.	Dokument za tumačenje	EN BBBB:yyyy/ISn:yyyy	BAS EN BBBB/ISn:gggg	BAS EN 50438/IS1:2016
		IEC BBBB:yyyy/ISn:yyyy	BAS IEC BBBB/ISn:gggg	BAS IEC 60825-2/IS1:2008
¹ Harmonizirani dokument za usklađivanje objavljuje CENELEC. ² Predstandard (ENV) je objavljivao CEN. Umjesto predstandarda, CEN sada objavljuje tehničke specifikacije (TS). ³ Tehničke specifikacije objavljuju ISO, IEC, CEN, CENELEC i ETSI. ⁴ Javno dostupne specifikacije objavljuju ISO i IEC. ⁵ Tehničke izvještaje objavljuju ISO, IEC, CEN i CENELEC.				
Legenda: OST = organizacija koja je izdala međunarodni/evropski dokument BBBB = broj međunarodnog/evropskog dokumenta n = broj amandmana, korekcije ili dokumenta za tumačenje gggg = godina objave bosanskohercegovačkog dokumenta yyyy = godina objave međunarodnog/evropskog dokumenta				

3.3 Stepeni usklađenosti

3.3.1 Općenito

Da bi se odnos između dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije nastalog preuzimanjem i odgovarajućeg preuzetog međunarodnog ili evropskog standarda mogao odmah ustanoviti, treba odrediti i označiti njihov stepen usklađenosti.

Određivanje stepena usklađenosti mora se provesti poređenjem od tačke do tačke i mora se obuhvatiti i područje primjene i sadržaj standarda da bi se otkrila sva odstupanja.

U skladu s ISO/IEC i CEN/CENELEC dokumentima utvrđena su tri osnovna stepena usklađenosti standarda: identičan, modificiran i neekvivalentan.

3.3.1.1 Identičan stepen usklađenosti

Bosanskohercegovački standard je **identičan** s međunarodnim, evropskim standardom i harmoniziranim dokumentom ili standardom standardizacijskog tijela drugih zemalja pod sljedećim uslovima:

- a) BAS je standard identičan u tehničkom sadržaju, strukturi i načinu izražavanja (ili je identičan prijevod), ili
- b) BAS je standard identičan u tehničkom sadržaju, mada sadrži sljedeće manje uređivačke izmjene.

Bosanskohercegovački standardizacijski dokument je identičan s međunarodnim ili evropskim standardizacijskim dokumentom i standardizacijskim dokumentom standardizacijskog tijela drugih zemalja ako je:

- a) bosanskohercegovački standardizacijski dokument identičan u tehničkom sadržaju, strukturi i načinu izražavanja (ili je identičan prijevod), ili
- b) bosanskohercegovački standardizacijski dokument identičan u tehničkom sadržaju, mada sadrži manje uređivačke izmjene.

Manje uređivačke izmjene dopuštene u bosanskohercegovačkim standardima su sljedeće:

- zamjena tačke (.) zarezom (,) kao znakom za decimalno mjesto,
- ispravke štamparskih pogrešaka ili promjene kod numerisanja stranice,
- izostavljanje jednog ili više jezika kod višejezičnog međunarodnog ili evropskog izdanja,
- uključivanje međunarodnih ili evropskih amandmana i tehničkih korekcija izdatih na međunarodni ili evropski standard,
- promjena naslova radi dosljednosti s postojećom serijom bosanskohercegovačkih standarda,
- zamjena izraza *ovaj međunarodni ili evropski standard* za *ovaj bosanskohercegovački standard*,
- uključivanje u bosanskohercegovački standard informativnog teksta (npr. informativnih aneksa koji ne dovode do promjene odredaba međunarodnog ili evropskog standarda, ne dopunjuju ih ili ih ne brišu); primjeri informativnog teksta imaju savjetodavan karakter za korisnika, uputstva za obuku ili prijedlog oblika obrazaca ili izvještaja,
- brisanje uvodnog teksta međunarodnog standarda i izostavljanje naslovne stranice međunarodnog standarda¹⁾;
- izmjena u načinu izražavanja, kako je definisano u 3.25.

Pod ovim je uslovom „princip uzajamnosti” („princip *vice versa*”) zadovoljen.

NAPOMENA Promjene u slogu dokumenta (npr. u odnosu na označavanje stranica, vrstu slova i veličinu slova itd.), posebno u elektronskoj obradi, nemaju utjecaj na stepen usklađenosti.

¹⁾ Ne odnosi se na evropski standard.

Kad se preuzimaju međunarodni ili evropski standardi preporučuje se **identičan stepen usklađenosti** odnosno da BAS standard bude identičan s preuzetim standardom jer time osigurava uklanjanje tehničkih barijera - olakšavanje trgovine i ne dovodi do neprihvatljivosti između dvaju regionalnih ili nacionalnih standarda.

Manje uređivačke izmjene dopuštene u bosanskohercegovačkim standardizacijskim dokumentima iste su kao za bosanskohercegovačke standarde.

NAPOMENA Bilo koja promjena u slogu dokumenta (npr. u vezi s numerisanjem stranica, vrstom slova i veličinom slova itd.), posebno u elektronskom okruženju, ne utječe na stepen identičnosti.

Za identično prihvaćene međunarodne i evropske te dokumente standardizacijskih tijela drugih zemalja primjenjuje se jednostruko numerisanje za prihvatanje standarda i jednostruko numerisanje s nacionalnom oznakom vrste kada se prihvataju međunarodni, evropski i dokumenti koji nisu standardi (vidjeti tabelu 2). Radi transparentnosti i prepoznatljivosti, kod identičnog prihvatanja broj bosanskohercegovačkog dokumenta isti je kao i broj prihvaćenog dokumenta.

3.3.1.2 Modificiran stepen usklađenosti

Bosanskohercegovački standard je modificiran u odnosu na međunarodni standard ako sadrži dopuštena tehnička odstupanja i ako su zadovoljeni sljedeći uslovi:

- da su ta nastala tehnička odstupanja prepoznatljiva (navedena, obilježena i objašnjena);
- da bosanskohercegovački standard odražava strukturu međunarodnog standarda.

NAPOMENA Dozvoljava se promjena strukture samo ako se mogu jednostavno uporediti sadržaj i struktura oba standarda.

Radi transparentnosti i sljedivosti preporučuje se da jedan bosanskohercegovački standard preuzima jedan međunarodni standard. U određenim okolnostima može biti prikladno preuzeti nekoliko međunarodnih standarda unutar jednog bosanskohercegovačkog standarda. Međutim, to je za korisnika izvodljivo samo ako je dostupna usporedba sadržaja u popisu koji identificira i objašnjava promjene.

Dozvoljene promjene date u 3.3.2.1 mogu sadržavati i modificirani standard.

Modificirani bosanskohercegovački standard može uključiti sljedeće slučajeve:

- a) „Bosanskohercegovački standard sadrži manje” -
u bosanskohercegovačkom standardu se primjenjuje samo podskup dostupnih izbora u odnosu na međunarodni standard, sadrži blaže zahtjeve itd.,
- b) „Bosanskohercegovački standard sadrži više” -
u bosanskohercegovački standard se dodaju neki aspekti ili vrste, sadrži strožije zahtjeve, uključuje dodatna ispitivanja itd.,
- c) „Bosanskohercegovački standard mijenja dio međunarodnog standarda” -
dio sadržaja je identičan, ali oba, i bosanskohercegovački standard i međunarodni standard, sadrže različite zahtjeve,
- d) „Bosanskohercegovački standard dopušta alternativni izbor” -
bosanskohercegovački standard dopušta odredbu istog statusa koja se može koristiti kao alternativa odredbi datoj u međunarodnom standardu.

NAPOMENA Bosanskohercegovački standard može uključiti međunarodni standard u cijelosti i može sadržavati dodatne tehničke odredbe koje nisu dio međunarodnog standarda. U tom slučaju stepen usklađenosti u odnosu na međunarodni standard „**modificiran**” ili „**neekvivalentan**” u ovisnosti je o tome **da li su ili ne razlike jasno obilježene, a tehnička odstupanja navedena i objašnjena**, mada dio koji sadrži uključeni međunarodni standard nije bio predmet modificiranja.

Ako kod preuzimanja evropskog standarda ima potrebe za odstupanjem od sadržaja evropskog standarda, tj. ako je potrebno uraditi A-odstupanje, mora se od odgovarajuće organizacije za standardizaciju zatražiti odobrenje.

3.3.1.3 Neekvivalentan stepen usklađenosti

Bosanskohercegovački standard je neekvivalentan u odnosu na međunarodni ili evropski standard ako postoje izmjene u tehničkom sadržaju i strukturi, i ako te izmjene nisu jasno navedene, obilježene i objašnjene.

To uključuje i slučaj kada u bosanskohercegovačkom standardu ostaje manjina međunarodnih ili evropskih odredbi po broju i važnosti.

NAPOMENA Bosanskohercegovački standard s ovim stepenom usklađenosti ne smatra se preuzetim standardom.

3.3.2 Označavanje stepena usklađenosti

Za označavanje stepena usklađenosti između nacionalnog i međunarodnog ili evropskog standarda može se koristiti naziv stepena usklađenosti ili skraćenice date u tabeli 3.

Tabela 3 - Stepene usklađenosti i njihove skraćenice

Stepen usklađenosti	O p i s	Skraćenica
identičan	Nacionalni standard je identičan s međunarodnim ili evropskim standardom ako je: a) nacionalni standard identičan u tehničkom sadržaju, strukturi i načinu izlaganja, ili b) nacionalni standard identičan u tehničkom sadržaju, premda može da sadrži minimalne uređivačke izmjene date u 3.3.2.1. „Princip uzajamnosti” jeste ispunjen.	IDT
modificiran	Nacionalni standard je modificiran u odnosu na međunarodni standard pod sljedećim uslovima: – da su nastala tehnička odstupanja prepoznatljiva (navedena, obilježena i objašnjena), – da nacionalni standard odražava strukturu međunarodnog standarda. NAPOMENA Dozvoljava se promjena strukture samo ako se mogu jednostavno uporediti sadržaj i struktura oba standarda. Također, modificirani standard može uključivati izmjene dozvoljene pod identičnom usklađenošću. „Princip uzajamnosti” nije ispunjen.	MOD
neekvivalentan	Nacionalni standard je neekvivalentan međunarodnom ili evropskom standardu ako postoje izmjene u tehničkom sadržaju i strukturi, i ako te izmjene nisu jasno navedene, obilježene i objašnjene. Usklađenost između nacionalnog i međunarodnog standarda nije jasno vidljiva. NAPOMENA Ovaj stepen usklađenosti ne podrazumijeva preuzimanje.	NEQ

U skladu s tabelom 3, stepen usklađenosti bosanskohercegovačkog standarda i preuzetog međunarodnog ili evropskog standarda označava se skraćenicom koju treba navesti u zagradi s oznakom i godinom izdanja međunarodnog ili evropskog standarda, a iza oznake, godine izdanja i naziva bosanskohercegovačkog standarda.

BAS XX XXX YYYY:godina izdanja bosanskohercegovačkog standarda, naziv bosanskohercegovačkog standarda (XX XXX YYYY:godina izdanja međunarodnog ili evropskog standarda, skraćenica za stepen usklađenosti)

PRIMJER 1

BAS EN IEC 61853-4:2023, *Ispitivanje performansi i određivanje snage i energije fotonaponskih (PV) modula - Dio 4: Standardni referentni klimatski profili*
(EN IEC 61853-4:2018, IDT; IEC 61853-4:2018, IDT)

Ako se naziv bosanskohercegovačkog standarda, koji je rezultat prijevoda, zbog konzistentnosti s postojećim bosanskohercegovačkim standardima razlikuje od naziva preuzetog međunarodnog ili evropskog standarda, tada treba dopisati u zagradi, pored oznake i godine izdanja, i naziv međunarodnog ili evropskog standarda na engleskom jeziku ili drugom jeziku izvornog dokumenta.

3.3.2.1 Označavanje stepena usklađenosti BAS standarda u pregledima, katalogima, bazama podataka i slično

Da bi usklađenost preuzetog standarda bila uočljiva i jasna u pregledima, katalogima, bazama podataka i slično, potrebno je uz oznaku bosanskohercegovačkog standarda dodati godinu izdanja, redni broj izdanja, oznaku metode preuzimanja, oznaku jezika bosanskohercegovačkog standarda, naziv bosanskohercegovačkog standarda na jednom od službenih jezika/službenim jezicima u Bosni i Hercegovini i engleskom jeziku ili drugom jeziku izvornog dokumenta, oznaku i godinu izdanja međunarodnog ili evropskog standarda i stepen usklađenosti s međunarodnim ili evropskim standardom na sljedeći način:

BAS XX XXX YYYY:godina izdanja (broj izd.) (metoda preuzimanja) (jezik) (broj strana)

Naziv na jednom od službenih jezika/službenim jezicima u Bosni i Hercegovini (XX XXX YYYY:godina izdanja, skraćena za stepen usklađenosti)

Naziv na jeziku izvornog dokumenta (NN NNN:godina izdanja, skraćena za stepen usklađenosti)

PRIMJER 1

BAS ISO 4156-1:2022 (2. izd.) (ko) (bs, en) (66 str.)
Ravni cilindrični evolventni žljebovi - Metrički modul, bočno podesivi - Dio 1: Opći principi (ISO 4156-1:2021, IDT)
Straight cylindrical involute splines - Metric module, side fit - Part 1: Generalities (ISO 4156-1:2021, IDT)

PRIMJER 2

BAS EN ISO 9004:2019 (4. izd.) (pv) (bs) (hr) (sr)²⁾ (62 str.)
Upravljanje kvalitetom - Kvalitet organizacije - Uputstvo za postizanje održivog uspjeha (EN ISO 9004:2018, IDT; ISO 9004:2018, IDT)
Quality management - Quality of an organization - Guidance to achieve sustained success (EN ISO 9004:2018, IDT; ISO 9004:2018, IDT)

²⁾ Svaka verzija je posebno publicirana.

Bibliografija

- [1] Zakon o standardizaciji Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 19/01)
- [2] Zakon o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04)
- [3] Pravilnik o proceduri donošenja, pripremanja i objavljivanja bosanskohercegovačkih standarda („Službeni glasnik BiH”, broj 51/18)
- [4] Uredba (EU) broj 1025/2012 Evropskog parlamenta i Vijeća o evropskoj standardizaciji
- [5] Uredba (EU) broj 2022/2480 Evropskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) broj 1025/2012
- [6] BAS EN 45020:2009, *Standardizacija i srodne djelatnosti – Opći rječnik*
- [7] IPS 1:2025, *Interna pravila za standardizaciju - Dio 1: Osnivanje i rad stručnih tijela Instituta*
- [8] IPS 3:2025, *Interna pravila za standardizaciju - Razvoj i donošenje bosanskohercegovačkih standarda i drugih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije*
- [9] IPS 4:2025, *Interna pravila za standardizaciju - Struktura i oblikovanje bosanskohercegovačkih standarda i drugih dokumenata dostupnih javnosti*
- [10] IPS 5:2025, *Interna pravila za standardizaciju - Učestvovanje u radu evropskih i međunarodnih tehničkih tijela*
- [11] ISO/IEC Guide 21-1, *Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables – Part 1: Adoption of International Standards*
- [12] ISO/IEC Guide 21-2, *Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables – Part 2: Adoption of International Deliverables other than International Standards*
- [13] ISO/IEC Directives, (svi dijelovi)
- [14] ISO/IEC Directives Part 1 and Consolidated ISO Supplement
- [15] CEN/CENELEC Internal Regulations, dio 2 i 3

Ovaj dio Internih pravila za standardizaciju stupa na snagu danom donošenja.

Odobrio:
Direktor

.....
Aleksandar Todorović

